

Самарқанд давлат университети қачон ташкил топган?

Бугун бу саволга ўрин қолмади. Негаки, профессор Рустам Холмуродовнинг шу номли мақоласи нафақат илмий доиралар, балки турли касб эгалари, умуман, кенг жамоатчилик томонидан эътироф этилди.

Шу билан бирга, унда берилган тақлиф илмий жамоатчилик, шу жумладан, халқ депутатлари вилоят Кенгаши томонидан қўллаб-қувватланди. Натижада Самарқанд вилоятининг вакиллик органи қарорига кўра, кўҳна диёримиздаги илк олий даргоҳ, деб тан олинган Самарқанд давлат университетининг 600 йиллигини кенг нишонлаш белгиланди.

ҚАРОР НЕЧОҒЛИК АДОЛАТЛИ?
Европалик машҳур ёзувчи, файласуф ва тарихчи олим Вольтер (1694-1778 йй.) «Трансоксияда унинг (Амир Темур) ўрнига тахтга чиққан машҳур Улуғбек Самарқандда биринчи академияга асос солди» деган гапни ёзиб қолдирган.

Тарихдан маълумки, маъруза академияда юзлаб олимлар тарбияланган. Хусусан, усмонийларнинг 6-султони Меҳмет Фотиҳ Истанбулни фатҳ этгач, асос солинган Истанбул университети (Улуғбек мадрасасидан 33 йил кейин - 1453 йилда)нинг биринчи ректори Улуғбекнинг шоғирди Мавлоно Али Қушчи бўлган. Биргина шу мисолнинг ўзи Самарқанд давлат университетини нечоғлик катта салоҳиятга эга тарих билан чамбарчас

боғлиқлигини кўрсатиб турибди.

Рост, Ўзбекистондагина эмас, бутун мусулмон Шарқда олий таълимнинг вужудга келиши ва тараққиётида муҳим роль ўйнаган Улуғбек мадрасасининг ҳуқуқий вориси Самарқанд давлат университетиде тарихий анъаналар давом эттирилмоқда.

Жумладан, Самарқанд давлат университети ташаббуси билан 2017 йилда астрономия ва астрофизика бўйича талабалар олимпиадасига асос солинди.

Кейинги йилларда Улуғбек қолдирган меросга бўлган эътибор давлат даражасига кўтарилиб, нафақат Самарқандда, балки Ўзбекистон Миллий университети, Андижон давлат университети каби таълим муассасаларида ўқув-илмий расадхоналар ташкил қилинди ва улар замонавий телескоплар билан жиҳозланди.

ВОРИСЛИККА МУНОСИБ ДАРҒОҲ

Албатта, тарихий ҳақиқатни тиклашда бир гуруҳ олимлар билан бирга Рустам Холмуродовнинг катта хизматлари, сиёсий фаоллигини алоҳида тилга олиб ўтиш ўринли. Негаки, айнан домланинг раҳбарлигида бу ишга энг шимариб киришилди. Эъти

тиборлиси, университет ректорининг ташаббуси билан университетнинг нуфузи ҳам номига муносиб бўлиши учун зарур чора-тадбирлар кўрилмақда.

У кишининг ташаббуси билан жорий йилнинг 16-17 июль кунлари Самарқанд шаҳрида "Самарқанд давлат университети – Улуғбек мадрасаси олиясининг вориси" мавзусидаги халқаро онлайн илмий конференция бўлиб ўтди.

Унда вилоят ҳоқими Эркинжон Турдимов, ЮНЕСКОнинг Марказий Осиё ваколатхонаси раҳбари Криста Пикат, Олий ва ўрта-махсус таълим вазири Иномжон Мажидов, шунингдек, хорижий олий таълим муассасалари раҳбарлари маъруза қилди. Тадбирда маҳаллий ва хорижий олимларнинг 30 га яқин маърузалари тингланди. Шунинг ўзиёқ университет нуфузини тиклаш, унинг халқаро обрў-эътиборини юксалтириш борасидаги муҳим қадам эмасми?

Яшаш жойларининг координатларини аниқлаш, 1018 юлдузга ўз ичига олган мукамал юлдузлар жадвалини тузиш, кўёш йилининг 365 кун 10 дақиқа 8 сониядан иборатлигини ҳисоблаб чиқиш (хатоси 0,58 сония, холос) Самарқанд академиясини дунёга танитиб, бутун илм-фан номаюндалари диққатини ўзига жалб этган Улуғбек мадрасаси XV асрда қурилган Ислам Шарқининг энг яхши дорилфунунларидан бири бўлган. Бугунги кунда университетимизда ушбу

шонли тарихга муносиб ворис бўлишга, уни халқаро рейтингда пешқадамлар қаторига олиб чиқишга ҳаракат қилинмоқда. Бу борада олиб борилаётган ишларга биргина 2020-2021 ўқув йилидан бошлаб ўқув жараёни кредит-модуль тизимида ташкил этилаётганини ҳам мисол тариқасида айтиб ўтиш мумкин.

УЛУҒ АЛЛОМАЛАР ИЗИДАН
Университет ҳаётида рўй бераётган янгиликлар, унинг тарихий салоҳиятини тиклаш борасидаги ишлар ушбу даргоҳда фаолият олиб бораётган профессор-ўқитувчиларга ҳам улкан масъулият юклайди. Уларга таълим-тарбиянинг замонавий методларини ўрганиш, уларни касбий фаолиятида қўллаш мажбуриятини қўяди. Қолаверса, илмий изланишлар самарадорлигини ошириб, илм-фан ривожига муносиб ҳисса қўшишни тақозо қилади.

Шу ўринда айтиш мумкинки, бу борада филология факультети ўқитувчи-педагогларидан алоҳида фаоллик талаб қилинади. Негаки, 1920

йилда икки йиллик педагогик йўналишдаги олий ўқув юрти сифатида фаолиятини бошлаб, 1927 йилда Самарқанд педагогика академиясига айлантирилган, 1930 йилда Ўзбекистон педагогика институти, 1933 йили Ўзбек давлат университети ва кейинроқ Самарқанд давлат университети мақомини олган илм масканимизнинг дастлабки профессор-ўқитувчилари таркибида Ҳожи Муин Шукруллаев, Абдурауф Фитрат, Ғози Олим Юнусовлар бўлган. Улар нафақат педагогик профессор-ўқитувчилари таркибида Ҳожи Муин Шукруллаев, Абдурауф Фитрат, Ғози Олим Юнусовлар бўлган. Улар нафақат педагогик профессор-ўқитувчилари таркибида Ҳожи Муин Шукруллаев, Абдурауф Фитрат, Ғози Олим Юнусовлар бўлган. Улар нафақат педагогик профессор-ўқитувчилари таркибида Ҳожи Муин Шукруллаев, Абдурауф Фитрат, Ғози Олим Юнусовлар бўлган. Улар нафақат педагогик профессор-ўқитувчилари таркибида Ҳожи Муин Шукруллаев, Абдурауф Фитрат, Ғози Олим Юнусовлар бўлган.

Қолаверса, Абдураҳмон Жомий дастлабки таълимни айнан Улуғбек мадрасасида олган. Ўзбек адабий тилининг асосчиси Алишер Навоийнинг Самарқандда олган икки йиллик таълимидан сўнг унинг қарашларида, ижодида туб бурилиш бўлганлиги тарихий манбалардан маълум.

Д.ИСЛОМОВА,
Самарқанд давлат университети филология факультети ассистент-ўқитувчиси.

“ИПАК ЙЎЛИ”
акциядорлик инновация тижорат банки Самарқанд вилоят филиали жамоаси

29
барчани энг улуг, энг азиз байрам – МУСТАҚИЛЛИГИМИЗНИНГ ЙИЛЛИГИ билан самимий табриклайди.

ОСМОНИМИЗ МУСАФФОЛИГИ, ЮРТМИЗИЗ ТИНЧЛИГИ, ВАТАНИМИЗ МУСТАҚИЛЛИГИ АБАДИЙ БЎЛСИН!

Хизматлар лицензияланган

UZTELECOM
акциядорлик компанияси Самарқанд филиали

Мустақиллик кўни
билан табриклайди.

БАҒРИКЕНГ, МАТОНАТЛИ ВАТАНДОШЛАРИМИЗГА ОМОНЛИК, ХОТИРЖАМЛИК ТИЛАЙМИЗ!

Хизматлар лицензияланган

Zarafshon
САМАРҚАНДСКИЙ ЕСТНИК

© МУАССИСЛАР: халқ депутатлари Самарқанд вилоят Кенгаши ва вилоят ҳокимлиги

Бош муҳаррир: Фармон ТОШЕВ
Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигининг Самарқанд вилоят матбуот ва ахборот бошқармисига 2012 йил 30 мартда 09-01 рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр 100. Индекс 438.
10 754 нускада чоп этилди. Бюромиа 461
Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.

КАБУЛХОНА: 233-91-51. ХАТЛАР ВА МУРОЖААТЛАР: 233-91-53.
БЎЛИМЛАР: 233-91-57, 233-91-58, 233-91-59, 233-91-61.
РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР: 233-91-56.
МАНЗИЛИМИЗ: 140100, Самарқанд шаҳри, Улуғ Турсунов кўчаси, 80-уй, Матбуот уйи.
Газета "Зарафшон" тахририятининг компьютер бўлимида саҳифаланди.
"Ношир лүкс" МЧЖ бошмақсада чоп этилди.
Қорхона манзили: Самарқанд шаҳри, Спитамен кўчаси, 270-уй.
Босишга топшириш вақти: соат 18:30 да. Босишга топширилди: соат 19:00 да.

Навбатчи муҳаррир: А.ҲАЙДАРОВ.
Навбатчи: Т.СИДДИҚОВ.
Саҳифаловчи: Б.АБДУЛЛАЕВ.
Сотувда нароҳ қилинган ҳолда

ISSN-201667X
9 772010 667009